

Lieta C-869/19

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu

Iesniegšanas datums:

2019. gada 28. novembris

Iesniedzējtiesa:

Tribunal Supremo (Spānija)

Datums, kurā pieņemts iesniedzējtiesas nolēmums:

2019. gada 27. novembris

Kasācijas sūdzības iesniedzēja:

L

Atbildētāja kasācijas intancē:

Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria, S.A.U.

[*omissis*: tiesvedības un iesniedzējtiesas identifikācija]

TRIBUNAL SUPREMO [AUGSTĀKĀ TIESA]

***Sala de lo Civil* [Civillietu tiesu palāta]**

[*omissis*: iesniedzējtiesas locekļu identifikācija]

Madridē, 2019. gada 27. novembrī.

[*omissis*: tiesneša – referenta identifikācija]

FAKTISKIE APSTĀKĻI

PIRMKĀRT.- Pamatlieta, kurā ir uzdots prejudiciālais jautājums [oriģ. 2. lpp.]

1.- L ir iesniegusi kasācijas sūdzību par 2017. gada 13. janvāra spriedumu 19/2017, ko ir pasludinājusi *Audiencia Provincial de Valladolid* [Valjadolidas provinces tiesas] 1. palāta [..].

2.- [...] Tika uzskatīts, ka ir nepieciešams iesniegt Eiropas Savienības Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, tādēļ tiesa lēma uz klausīt puses par šāda lūguma iesniegšanas atbilstību.

3.- Prasītāja, kas ir patērētāja, apgalvoja, ka ir atbilstoši uzdot prejudiciālo jautājumu, turpretī kredītiestāde tam iebilda, jo uzskatīja, ka “Savienības tiesības nevar uzlikt par pienākumu valsts tiesai nepiemērot valsts procesuālās normas”, kā tādas normas, kas nosaka, ka spriedumiem ir jāatbilst pušu prasījumiem.

4.- Pamatlietas puses ir L kā prasītāja [...] un *Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria, S.A.U.* kā atbildētāja [...].

JURIDISKAIS PAMATOJUMS

PIRMKĀRT.- *Faktu kopsavilkums*

1.- 2006. gada 22. martā kredītiestāde *Banco de Caja España de Inversiones, Salamanca y Soria, S.A.U.* (turpmāk tekstā – “*Banco Ceiss*”) izsniedza L (turpmāk tekstā – “prasītāja” vai “patērētāja”) aizdevumu 120 000 EUR apmērā, kas ir nodrošināts ar hipotēku, viņas ģimenes mājokļa iegādei. Aizņēmējai bija jāatgriež aizdevums 30 gados ar 360 ikmēneša maksājumiem. Līgumā bija ietverti arī *Banco Ceiss* noteiktie vispārējie nosacījumi.

2.- Aizdevuma procentu likme bija 3,350 % gadā pirmajā gadā. Turpmāk tika noteikta mainīga procentu likme, kas veidojas, pieskaitot [orig. 3. lpp.] 0,52 % viena gada *Euribor*. Tomēr līgumā bija iekļauts noteikums, kas paredzēja, ka aizdevuma procentu likme nekad nebūs zemāka par 3 % gadā (“noteikums par procentu likmes minimumu”). Kad *Euribor* 2009. gadā ievērojami samazinājās, šis noteikums neļāva aizdevuma procentiem samazināties zem 3 % gadā.

3.- 2016. gada janvārī patērētāja iesniedza prasību pret banku, kurā prasīja atzīt par spēkā neesošu “noteikumu par procentu likmes minimumu”, jo tas ir negodīgs, ņemot vērā tā nepārrēķināmību, jo banka nebija viņu pienācīgi informējusi par šāda noteikuma pastāvēšanu un tā nozīmi līguma kontekstā.

4.- Papildus “noteikuma par procentu likmes minimumu” atzīšanai par spēkā neesošu aizņēmēja lūdza banku atlīdzināt visas summas, ko viņa tai ir samaksājusi nepamatoti, piemērojot minēto noteikumu. Pakārtoti, viņa lūdza, lai gadījumā, ja netiktu izlemts par pilnīgu atlīdzināšanu, banka tai atlīdzinātu summas, ko viņa tai samaksājusi no 2013. gada 9. maija.

5.- *Banco Ceiss* iebilda pret prasību savā iebildumu rakstā, ko tā iesniedza 2016. gada 4. martā. Tā apgalvoja, ka “noteikums par procentu likmes minimumu” nebija negodīgs, jo aizņēmēja tika informēta par tā ietveršanu līgumā.

6.- *Juzgado de Primera Instancia* [Pirmās instances tiesa] pasludināja spriedumu 2016. gada 6. jūnijā. Tajā tā atzina, ka “noteikums par procentu likmes minimumu” ir negodīgs, jo nav pārrēķināms. Bet tiesa tikai piesprieda *Banco Ceiss*

atlīdzināt aizņēmējai summas, ko, piemērojot šo noteikumu, viņa bija samaksājusi no 2013. gada 9. maija, kopā ar procentiem, jo piemēroja judikatūru, kas tika iedibināta ar *Tribunal Supremo* 1. palātas 2013. gada 9. maija spriedumu 241/2013. Tā piesprieda *Banco Ceiss* samaksāt arī tiesāšanās izdevumus.

7.- *Banco Ceiss* pārsūdzēja pirmās instances spriedumu ar procesuālu rakstu, ko iesniedza 2016. gada 14. jūlijā. Savā apelācijas sūdzībā tā apstrīdēja sprieduma daļu, ar kuru tai tika piespriests samaksāt tiesāšanās izdevumus, jo uzskatīja, ka prasība netika apmierināta pilnībā, bet gan daļēji. Aizņēmēja iebilda pret apelācijas sūdzību savā iebildumu rakstā, ko iesniedza 2016. gada 20. jūlijā. **[oriģ. 4. lpp.]**

8.- Pirms *Audiencia Provincial* [provinces tiesa] pasludināja spriedumu, izspriežot apelācijas sūdzību, Eiropas Savienības Tiesa pasludināja 2016. gada 21. decembra spriedumu apvienotajās lietās C-154/15, C-307/15 un C-308/15 (ECLI:EU:C:2016:980). Šī sprieduma rezolutīvajā daļā Tiesa atzina, ka Direktīvas 93/13/EEK 6. panta 1. punkts nepieļauj tādu valsts judikatūru, ar kuru ar atlīdzināšanu saistītās sekas, kas ir saistītas ar tiesas atzinumu, ka noteikums ir negodīgs, tiek ierobežotas laikā, tās attiecinot vienīgi uz summām, kuras atbilstoši šādam noteikumam ir tikušas nepamatoti samaksātas pēc tiesas nolēmuma, ar kuru ir ticis atzīts šis negodīgums, pasludināšanas. Valsts judikatūra, uz ko atsaucas Tiesa, ir judikatūra, kas ir ietverta *Tribunal Supremo* 1. palātas 2013. gada 9. maija spriedumā 241/2013.

9.- *Audiencia Provincial* pasludināja spriedumu, ar kuru tika izspriesta apelācijas sūdzība, vēlāk, 2017. gada 13. janvārī. Tā apmierināja apelācijas sūdzību, jo uzskatīja, ka prasība tika apmierināta daļēji, un atcēla *Juzgado de Primera Instancia* spriedumu, ar kuru *Banco Ceiss* tika piespriests atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

10.- Savā spriedumā *Audiencia Provincial* vispār nepieminēja Tiesas 2016. gada 21. decembra spriedumu un nemainīja pirmās instances sprieduma daļu par “noteikuma par procentu likmes minimumu” spēkā neesamības negodīguma dēļ atlīdzināšanas sekām, jo tas nebija apelācijas sūdzības priekšmets.

11.- Aizņēmēja ir iesniegusi *Tribunal Supremo* kasācijas sūdzību par *Audiencia Provincial* spriedumu. Sūdzībā tā apgalvo, ka pārsūdzētajā spriedumā, kurā nav piemērota Tiesas 2016. gada 21. decembra spriedumā noteiktā judikatūra un pēc tiesas ierosmes nav lemts par pilnīgu to summu atlīdzināšanu, kas ir samaksātas, piemērojot “noteikumu par procentu likmes minimumu”, ir pārkāpts tostarp Spānijas *Código Civil* [Civilkodeksa] 1303. pants (kas regulē ar atlīdzināšanu saistītās sekas, kas saistītas ar saistību un līgumu spēkā neesamību) saistībā ar Direktīvas 93/13/EEK 6. panta 1. punktu, kas nosaka, ka patērētājam nav saistoši negodīgi noteikumi. **[oriģ. 5. lpp.]**

12.- Banka, kas ir atbildētāja kasācijas instancē, ir iebildusi pret kasācijas sūdzību. Tā apgalvo, ka patērētājas prasība pārkāpj atbilstības principu, jo viņa nepārsūdzēja pirmās instances spriedumu, lai apstrīdētu ar noteikuma spēkā neesamību saistīto seku ierobežojumu laikā, tādēļ *Audiencia Provincial* nebija pamatojuma lemt par pilnīgu ar noteikuma spēkā neesamības pasludināšanu saistīto atlīdzināšanu.

OTRKĀRT.- *Eiropas Savienības tiesības*

1.- Eiropas Savienības tiesību norma, kuras interpretācija rada šaubas attiecībā uz “noteikuma par procentu likmes minimumu” negodīguma atzīšanas sekām, ir Padomes Direktīvas 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 6. panta 1. punkts, kurā ir noteikts:

“Dalībvalstis nosaka, ka negodīgi noteikumi, kas izmantoti pārdevēja vai piegādātāja ar patērētāju noslēgtā līgumā, atbilstoši savas valsts tiesību aktiem nav saistoši patērētājam un, ka līgums pie tādiem pašiem noteikumiem turpina pusēm būt saistošs, ja tas var pastāvēt bez negodīgajiem noteikumiem”.

2.- Eiropas Savienības Tiesas 2016. gada 21. decembra sprieduma apvienotajās lietās C-154/15, C-307/15 un C-308/15 (ECLI:EU:C:2016:980) rezolutīvajā daļā ir atzīts:

“Padomes 1993. gada 5. aprīļa Direktīvas 93/13/EEK par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos 6. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tas nepieļauj tādu valsts judikatūru, ar kuru ar atlīdzināšanu saistītās sekas, kas ir saistītas ar tiesas atzinumu, ka noteikums, kas ir ietverts līgumā, kuru ar patērētāju ir noslēdzis pārdevējs vai piegādātājs, ir negodīgs šīs direktīvas 3. panta 1. punkta izpratnē, tiek ierobežotas laikā, tās attiecinot vienīgi uz summām, kuras atbilstoši šādam noteikumam ir tikušas nepamatoti samaksātas pēc tiesas nolēmuma, ar kuru ir ticis atzīts šis negodīgums, pasludināšanas”.

TREŠKĀRT.- *Valsts tiesiskais regulējums, kas attiecas uz pamatlietu*

1.- Spānijas *Código Civil* 1303. pantā ir noteikts atlīdzināšanas pienākums kā sekas saistības atzīšanai par spēkā neesošu, paredzot: **[oriģ. 6. lpp.]**

“Ja saistība tiek atzīta par spēkā neesošu, līgumslēdzējas puses viena otrai atdod lietas, kas ir bijušas līguma priekšmets, ar to augļiem un cenu kopā ar procentiem, neskarot nākamajos pantos noteikto”.

2.- *Tribunal Supremo* 2013. gada 9. maija spriedumā 241/2013 (ECLI:ES:TS:2013:1916) par kolektīvo prasību tika atzīta “noteikumu par procentu likmes minimumu”, kas ir ietverti noteiktos atbildētāju banku ar patērētājiem noslēgto līgumu vispārējos nosacījumos, spēkā neesamība, jo tie ir nepārredzami, bet ierobežoja laikā šādas spēkā neesamības atlīdzināšanas sekas, jo izlēma, ka tās neattiecas uz summām, kuras ir samaksātas pirms tiesas

sprieduma publicēšanas dienas. Vairāki nākamie spriedumi apstiprināja šo judikatūru.

3.- 2016. gada 21. decembra spriedumā Tiesa atzina, ka ar atlīdzināšanu saistīto seku ierobežošana laikā, kas ir iedibināta ar šo judikatūru, ir pretrunā Direktīvas 93/13/EEK 6. panta 1. punktam. *Tribunal Supremo* 1. palāta, sākot no tās 2017. gada 24. februāra sprieduma 123/2017, mainīja savu judikatūru un pielāgoja to Tiesas spriedumā paredzētajai judikatūrai.

4.- Kad Eiropas Savienības Tiesa pasludināja šo spriedumu, Spānijas tiesas iztiesāja desmitiem tūkstošu tiesvedību par negodīgu noteikumu spēkā neesamību, no kuriem lielākā daļa bija par “noteikumiem par procentu likmes minimumu”, daļa joprojām pirmajā instancē, daļa jau apelācijas vai kasācijas instancē. Daudzās no šīm tiesvedībām patērētāji savās prasībās bija prasījuši prioritāri vai pakārtoti, lai nepamatoti samaksāto summu atlīdzināšana tiktu attiecināta uz summām pēc 2013. gada 9. maija. Šāds prasījums bija pamatots ar *Tribunal Supremo* 1. palātas 2013. gada 9. maija spriedumā 241/2013 noteiktās judikatūras piemērošanu, jo vēl nebija pasludināts Tiesas 2016. gada 21. decembra spriedums.

5.- Tāds ir gadījums ar prasību, ko ir iesniegusi patērētāja šajā tiesvedībā, kas lūdza laikā ierobežotu atlīdzināšanu kā pilnīgas atlīdzināšanas prasījumam pakārtotu prasījumu. Patērētāja nepārsūdzēja apelācijas instancē pirmās instances spriedumu, ar ko tika noraidīts tās primārais prasījums un tika apmierināts tikai tās pakārtotais [oriģ. 7. lpp.] prasījums, kas notika brīdī, kad vēl nebija pasludināts Tiesas 2016. gada 21. decembra spriedums, un tiesas spriedums atbilda valsts judikatūrai. Spriedumu pārsūdzēja tikai atbildētāja banka, kas lūdza atcelt tai piespriesto tiesāšanās izdevumu atmaksāšanu.

6.- Citos gadījumos patērētāji bija savā prasībā lūguši pilnīgu nepamatoti samaksāto summu atlīdzināšanu, bet nepārsūdzēja spriedumu, kurā, lai arī tika atzīta noteikuma spēkā neesamība, tika ierobežota laikā to summu atlīdzināšana, kas tika nepamatoti samaksātas, piemērojot šo noteikumu, jo pastāvēja valsts judikatūra, kas bija aizsākta ar *Tribunal Supremo* 1. palātas 2013. gada 9. maija spriedumu 241/2013, kas ierobežoja samaksāto summu atlīdzināšanu tikai no šī datuma, tādējādi spriedumu pārsūdzēja tikai atbildētāja banka.

7.- Strīdos, kuros ir radušies šie apstākļi, ir risināts jautājums par to, vai patērētāji var pēc prasības iesniegšanas vai piekrišanas pirmās instances spriedumam, ar ko tika ierobežotas “noteikuma par procentu likmes minimumu” atlīdzināšanas sekas, pielāgot savu prasījumu Tiesas 2016. gada 21. decembra spriedumam un lūgt nepamatoti samaksāto summu pilnīgu atlīdzināšanu.

8.- Ir risināts arī jautājums par to, vai, lai arī patērētājs nav pārsūdzējis spriedumu, kas ierobežoja laikā ar noteikuma atzīšanu par negodīgu saistītās atlīdzināšanas sekas, jo vēl nebija pasludināts Tiesas spriedums, un apelācijas sūdzību bija iesniegusi tikai kredītiestāde, tiesai, kas izskatīja apelācijas sūdzību pēc šī Tiesas sprieduma, bija jālemj, pat pēc savas ierosmes, par pilnīgu

nepamatoti samaksāto summu atlīdzināšanu, piemērojot ar Tiesas 2016. gada 21. decembra spriedumu iedibināto judikatūru.

9.- Spānijas civilprocesu regulē dispozitivitātes princips, procesuālo pasākumu noilguma princips, *mutatio libelli* jeb prasības grozīšanas aizlieguma princips, atbilstības princips, un pārsūdzību jomā un cieši saistīts ar atbilstības principu – *reformatio in peius* aizlieguma princips.

10.- *Ley de Enjuiciamiento Civil* [Civilprocesa likuma] 216. pantā ir paredzēts: **[oriģ. 8. lpp.]**

“Dispozitivitātes princips.

“Civillietu tiesas lietas izspriež, ņemot vērā lietas dalībnieku norādītos faktus, sniegtos pierādījumus un izvirzītos prasījumus, ja vien īpašos gadījumos likumā nav noteikts citādi.”

11.- *Ley de Enjuiciamiento Civil* 218. panta 1. punktā ir noteikts:

“Spriedumu pilnīgums un atbilstība. Pamatojums.

“1. Tiesu nolēmumiem jābūt skaidriem un precīziem un jāatbilst lietas dalībnieku tiesvedības gaitā savlaicīgi izvirzītajiem lūgumiem un citiem prasījumiem. Tajos jābūt ietvertiem nepieciešamajiem paziņojumiem, jāatzīst atbildētājs par atbildīgu vai jāattaisno tas un jābūt izskatītiem visiem strīdīgajiem jautājumiem, kas ir bijuši strīda priekšmets.

[..] Tiesa, neatkāpjoties no prasības celšanas pamatojuma ar tādu faktisku vai tiesību elementu akceptēšanu, kas atšķiras no lietas dalībnieku norādītajiem, pieņem nolēmumu saskaņā ar lietā piemērojamajām tiesību normām, pat ja lietas dalībnieki nav tās pareizi citējuši vai norādījuši.”

12.- *Ley de Enjuiciamiento Civil* 465. panta 5. punktā regulējumā par apelācijas sūdzību ir noteikts:

“Spriedumu vai rīkojumu apelācijas tiesvedībā pasludina tikai attiecībā uz apelācijas sūdzībā un attiecīgā gadījumā paziņojumā par iebildumiem vai iebildumu rakstā, uz kuriem ir atsauce 461. pantā, minētajiem jautājumiem un punktiem. Nolēmums nevar nelabvēlīgi ietekmēt apelācijas sūdzības iesniedzēju, izņemot, ja kaitējums tiek nodarīts tā iemesla dēļ, ka ir apmierināta pretapelācijas sūdzība par attiecīgo nolēmumu, ko ir iesniedzis sākotnējais atbildētājs apelācijas sūdzībā.”

13.- *Ley de Enjuiciamiento Civil* 412. panta 1. punktā ir paredzēts:

“Tiklīdz pieteikumā, iebildumu rakstā un attiecīgā gadījumā – pretprasībā ir noteikts tiesvedības priekšmets, lietas dalībnieki to vairs nevar grozīt.”

14.- Spānijas *Tribunal Constitucional* [Konstitucionālā tiesa] ir atzinusi, ka dažiem no šiem principiem, kā *reformatio in peius* aizliegums un dažos aspektos – atbilstības princips, ir konstitucionāls pamats tiesībās uz efektīvu tiesību aizsardzību, kas ir atzītas Spānijas konstitūcijas 24. pantā (un tām ir savs ekvivalents Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 47. pantā). Ja tiktu atzīts, ka tiesas var pēc savas ierosmes mainīt par sliktu apelācijas sūdzības iesniedzējam tā pārsūdzēto spriedumu, tiktu radīts traucējošs apstākļis likumā paredzētu pārsūdzības [oriģ. 9. lpp.] tiesību īstenošanai, kas nav saderīgs ar efektīvu tiesību aizsardzību, ko ir jānodrošina tiesām.

15.- Pamatojoties uz šiem procesuālajiem principiem, *Audiencia Provincial* ir lēmusi tikai par jautājumu, ko ir uzdevusi *Banco Ceiss* savā apelācijas sūdzībā. Lai arī nepastāv tiešs atbilstošs pamatojums, ir acīmredzams, ka *Audiencia Provincial* nav lēmusi par pilnīgu kredītiestādes saņemto summu, piemērojot “noteikumu par procentu likmes minimumu”, atlīdzināšanu, jo patērētāja nepārsūdzēja pirmās instances spriedumu, ar kuru tika piespriesta tikai to summu atlīdzināšana, kas tika samaksātas pēc 2013. gada 9. maija.

16.- Patērētāja tās kasācijas sūdzībā apstrīd šo tiesas lēmumu un apgalvo, ka, tā kā tika publicēts Tiesas 2016. gada 21. decembra spriedums, *Audiencia Provincial* bija jāpiemēro tajā ietvertā judikatūra un pēc savas ierosmes bija jālemj par visu summu, kas ir samaksātas, piemērojot “noteikumu par procentu likmes minimumu”, atlīdzināšanu, tostarp to summu atlīdzināšanu, kuras tika samaksātas līdz 2013. gada 9. maijam.

17.- Šajā gadījumā, tāpat kā daudzos citos, kas ir jāizlemj Spānijas tiesām, rodas pretruna starp principu, ka patērētājam nav saistoši negodīgi “noteikumi par procentu likmes minimumu”, kas ietver nepamatoti samaksāto summu atlīdzināšanas ierobežojuma laikā prettiesiskumu, un procesuālajiem principiem par dispozitivitāti, noilgumu, atbilstību un *reformatio in peius* aizliegumu.

CETURTKĀRT.- *Interpretācijas šaubas, kas pamato pirmā jautājuma uzdošanu.*

1.- Šī *Tribunal Supremo* uzdod šo prejudiciālo jautājumu Eiropas Savienības Tiesai, jo tai ir šaubas par dispozitivitātes principa, atbilstības principa un *reformatio in peius* aizlieguma principa, kas ir noteikti *Ley de Enjuiciamiento Civil* 216. pantā, 218. panta 1. punktā un 465. panta 5. punktā, saderību ar Direktīvas 93/13/EEK 6. panta 1. punktu.

2.- Tiesa ir atzinusi, ka šī *reformatio in peius* aizlieguma pamatā ir tiesību uz aizstāvību ievērošanas princips, tiesiskās drošības princips un tiesiskās palāvības aizsardzības princips (2008. gada 25. novembra spriedums, lieta C-455/06, 47. punkts, ECLI:EU:C:2008:650). [oriģ. 10. lpp.]

3.- Tiesa ir arī atzinusi, ka patērētāja aizsardzība nav absolūta, kā arī to, ka saskaņā ar dalībvalstu institucionālās un procesuālās autonomijas principu valsts tiesībās ir noteikti prasību procesuālie noteikumi, lai nodrošinātu tiesības, kas

tiesību subjektiem ir piešķirtas saskaņā ar Eiropas Savienības tiesībām. Bet šī procesuālā autonomija nedrīkst radīt šķēršļus, kas var apdraudēt Eiropas Savienības tiesību efektivitāti. Nevar arī pret prasījumiem, kuru pamatā ir tiesības, ko piešķir Eiropas Savienības tiesības, attiekties nelabvēlīgāk, nekā pret līdzīgiem valsts tiesību prasījumiem.

4.- Attiecībā uz negodīgiem noteikumiem Tiesas 2016. gada 21. decembra spriedumā (apvienotās lietas C-154/15, C-307/15 un C-308/15) tika atzīts, ka ir pamats principa, ka patērētājam nav saistoši negodīgi noteikumi, efektivitātes konkrētiem ierobežojumiem, tostarp, ja tie izriet no *res judicata* (sprieduma 68. punkts) vai saprātīgu termiņu noteikšana prasības celšanai (sprieduma 69. punkts).

5.- Nesenos spriedumos Tiesa ir atgādinājusi, cik nozīmīgs gan Savienības tiesību sistēmā, gan valstu tiesību sistēmā ir *res judicata* princips, jo, lai nodrošinātu gan tiesību un tiesisko attiecību stabilitāti, gan arī pareizu tiesvedību, ir svarīgi, lai tiesu nolēmumi, kas ir kļuvuši galīgi pēc tam, kad ir izmantoti visi pieejamie tiesību aizsardzības līdzekļi, vai pēc tam, kad ir beigušies šiem tiesību aizsardzības līdzekļiem paredzētie termiņi, vairs nevarētu tikt pārsūdzēti (2018. gada 24. oktobris, lieta C-234/17, ECLI:EU:C:2018:853) tādējādi, ka Savienības tiesībās valsts tiesai nav noteikts pienākums nepiemērot valsts procesuālos noteikumus, ar kuriem tiesas nolējumam tiek piešķirts *res judicata* spēks, pat ja tas ļautu novērst tādu situāciju valstī, kas nav saderīga ar Savienības tiesībām (2019. gada 29. jūlija spriedums, lieta C-620/17, ECLI:EU:C:2019:630).

6.- Spānijas tiesību sistēmā apelācijas sūdzībā ir atļauts pārsūdzēt atsevišķi dažādas sprieduma daļas (*Ley de Enjuiciamiento Civil [orig. 11. lpp.]* 458. panta 2. punkts). Ja sprieduma daļu nepārsūdz neviens no pusēm, apelācijas instances tiesa nevar to atcelt vai grozīt. Tas ir noteikums, kam ir zināma līdzība ar *res judicata* tā pamatojuma un sasniedzamā mērķa dēļ.

7.- Šajā pretrunā starp procesuālajiem principiem, kuriem pamatā ir tiesiskās drošības, pareizas tiesvedības un taisnīgas tiesas prasības, kas ir saistītas ar efektīvu tiesību aizsardzību, no vienas puses, un Eiropas Savienības tiesību efektivitātes principu, no otras puses, rodas šaubas par to, ko ierobežojumi, ko procesuālās normas, kuras nosaka dispozitivitātes principu, atbilstības principu un *reformatio in peius* aizlieguma principu, nozīmē principa, ka patērētājam nav saistoši negodīgi noteikumi, efektivitātei. Saskaņā ar to, ko Tiesa ir atzinusi tās 2016. gada 21. decembra spriedumā, šis pēdējais princips nav saderīgs ar laika ierobežojumu noteikšanu tiesībām uz pilnīgu to summu atlīdzināšanu, kuras patērētājs ir nepamatoti samaksājis, piemērojot negodīgo noteikumu, bet tas nav absolūts un tam ir ierobežojumi, kas ir saistīti ar pareizas tiesvedības principu, kāds ir *res iudicata* princips vai saprātīgu termiņu noteikšanu prasības celšanai.

8.- Attiecībā uz pārsūdzību, kurā tiek uzdots šis prejudiciālais jautājums, šīs šaubas attiecas uz to, vai tiesai, kura izskata tikai atbildētājas bankas iesniegto apelācijas sūdzību, pēc tam, kad ir pasludināts Tiesas 2016. gada 21. decembra

spriedums, ir jālemj par pilnīgu to summu atlīdzināšanu, kas ir samaksāta bankai, piemērojot negodīgo noteikumu, ja patērētājs nav pārsūdzējis spriedumu, ja ar to tiktu pasliktināta apelācijas sūdzības iesniedzēja situācija.

REZOLUTĪVĀ DAĻA

[orig. 12. lpp.] TIESA NOLEMJ: Ņemot vērā iepriekš minēto, Spānijas *Tribunal Supremo* 1. civillietu tiesu palāta nolemj uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādu prejudiciālo jautājumu:

Vai ar Direktīvas 93/13/EEK 6. panta 1. punktu netiek pieļauta tādu procesuālo principu piemērošana kā dispozitivitātes, atbilstības un *reformatio in peius* aizlieguma principi, kas aizliedz tiesai, kura izskata bankas celtu pārsūdzību par spriedumu, ar kuru tika ierobežota laikā patērētāja nepamatoti samaksāto summu, piemērojot par spēkā neesošu atzītu “noteikumu par procentu likmes minimumu”, atlīdzināšana, lemt par pilnīgu šo summu atlīdzināšanu un tādējādi pasliktināt apelācijas sūdzības iesniedzēja stāvokli, jo minēto ierobežojumu nav pārsūdzējis patērētājs?

[..]

[omissis: noslēguma norādes par tiesvedību un paraksti]